

WCIORNASTEK PALMOWY (*THRIPS PALMI*)

AGROFAG PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Uszkodzenia spowodowane przez *Thrips palmi* na liściach oberżyny w początkowym stadium (po lewej) i przy silniejszym porażeniu (w środku) oraz na owocu oberżyny (po prawej); fot. J. Guyot, INRA, Pointe-à-Pitre, Gwadelupa, <https://gd.eppo.int/taxon/THRIPL/photos>

Thrips palmi – widok ogólny w preparacie mikroskopowym (fot. T. Konefał, Centralne Laboratorium GIORiN, RLF Toruń).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Thrips palmi występuje w strefie klimatu tropikalnego w Azji, kilku krajach afrykańskich, USA (Floryda i Hawaje), Meksyku, Ameryce Środkowej i wyspach na Morzu Karaibskim, Ameryce Południowej (Brazylia, Gujana, Gujana Francuska, Kolumbia i Surinam), a także Australii i Oceanii. W Europie szkodnik był notowany w szklarniach w Niderlandach, Portugalii i Wielkiej Brytanii, lecz jego ogniska zostały wyniszczone. Był on notowany na kwiatkach ciętych storczyków importowanych do Polski, lecz nie stwierdzono jego występowania na roślinach uprawianych w naszym kraju.

Thrips palmi jest wciornastkiem (Thysanoptera, Thripidae). Larwy i osobniki dorosłe szkodnika są jasnożółte z ciemniejszymi szczecinkami, długości ok. 1 mm w przypadku larw i ok. 1,3 mm w przypadku osobników dorosłych. Podobnie jak u innych wciornastków, osobniki dorosłe posiadają dwie pary skrzydeł pokryte szczecinkami. Identyfikacja morfologiczna jest możliwa na podstawie cech morfologicznych utrwalonych w 60% etanolu, a następnie spreparowanych osobników dorosłych, pod dużym powiększeniem mikroskopu. Wszystkie stadia rozwojowe można zidentyfikować przy użyciu metod molekularnych.

Rośliny żywicielskie

Wiele gatunków roślin zielnych. W Polsce szkodnik mógłby rozwijać się praktycznie tylko w szklarniach na roślinach ozdobnych i warzywach, takich jak cyklamen (*Cyclamen* spp.), chryzantema (*Dendranthema* spp.), figowiec (*Ficus* spp.), oberżyna (*Solanum melongena*), ogórek (*Cucumis sativus*), papryka (*Capsicum annuum*) oraz storczyki (Orchidaceae).

Objawy występowania i szkodliwość

Postaci dorosłe oraz larwy mogą występować na wszystkich nadziemnych częściach roślin. Podczas żerowania nakłuwają one tkankę roślinną odżywiając się sokiem komórkowym. W konsekwencji, w tkance powstają wypełnione powietrzem puste przestrzenie, widoczne na powierzchni organów roślinnych w postaci srebrzystych punktów. Punkty te łączą się w większe srebrzące się plamki na powierzchni liści

szczególnie wzdłuż nerwów – głównego i bocznych. Silnie porażone rośliny charakteryzują się srebrzeniem lub brązowieniem i karłowaceniem liści, zahamowaniem wzrostu wierzchołków pędu, deformacją owoców, które pokrywają się skorkowaciałymi bliznami. W kwiatach mogą pojawiać się nekrotyczne plamy, które nie zawsze są widoczne. Szkodnik wywołuje znaczne straty zwłaszcza w uprawach warzyw dyniowatych (melony, ogórki) i psiankowatych (oberżyna, papryka), obniżając plon i jakość owoców. Przykładowo na Martynicy straty w produkcji oberżyny dochodziły do 90%.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Owady mogą rozprzestrzeniać się w sposób naturalny na niewielką odległość. Na większy dystans szkodnik może być przenoszony głównie wraz z materiałem szkółkarskim roślin żywicielskich, kwiatami ciętymi i owocami oraz na opakowaniach.

Kontrola uszkodzeń i pobieranie prób

Informacje nt. uszkodzeń, terminu kontroli miejsc pobierania prób oraz rodzaju pobieranego materiału znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE” na stronie: <http://piorin.gov.pl/zdrowie-roslin/agrofagi-szkodliwe/>.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku podejrzeń, co do obecności agrofaga w importowanym materiale roślinnym oraz w krajowych uprawach gatunków żywicielskich, należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce *Thrips palmi* podlega obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w Unii).